

7.5.2008

Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan kokous

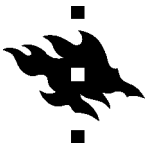
- Aika** Keskiyö 7.5.2008 klo 14.00 – 16.00
- Paikka** Helsingin yliopiston päärakennus, Auditorio VII, Unioninkatu 34, 3 krs.
- Läsnä** Niemi Hannele, vararehtori, Helsingin yliopisto
Saarikko Heimo, varadekaani (pj.), Matemaattis-luonnontieteellinen tdk.
Atosuo Kaisa, suunnittelupäällikkö, Käyttätymistieteellinen tiedekunta
Hytönen Juhani, johtaja, Soveltavan kasvatustieteen laitos
Hämäläinen Kauko, johtaja, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia
Jakku-Sihvonen Ritva, laatujohtaja, opetushallitus
Mauranen Anna, varadekaani, Humanistinen tiedekunta
Pyysiäinen Markku, johtava rehtori (varapj.), Helsingin normaalilyseo
Seppälä Tea, koulutuspäällikkö, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia
Sermilä Paula, kehittämispäällikkö, Helsingin kaupungin opetusvirasto
Toivonen Kaisu, opetustoimenjohtaja, Espoon kaupunki
Viljamaa Marja, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja, Vantaan kaupunki
Winter Kaarina, koordinaattori (siht.), Soveltavan kasvatustieteen laitos
- Poissa** Hakkola Tuula, opintoasiainpäällikkö, Valtiotieteellinen tiedekunta
Hirvonen Tiina, perusopetuksen johtaja, Vantaan kaupunki
Kotila Heikki, varadekaani, Teologinen tiedekunta
Laitala Sanna, filosofian ylioppilas, HAO ry
Lankinen Timo, pääjohtaja, Opetushallitus
Nygård Margareta, ruots.kiel.linjanjohtaja, Helsingin kaupungin opetusvirasto
Rikkinen Jouko, professori, Biotieteellinen tiedekunta
Salminen Jari, dosentti, Soveltavan kasvatustieteen laitos
Virtanen Ville, kasvatustieteen ylioppilas, ConduS ry
Westerholm John, johtaja, Maantieteen laitos

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista. Edellisen kokouksen muistio 14.3.2008 hyväksyttiin esitetyssä muodossa. Todettiin, että kokouksen jäsenille on kokousmateriaalina jaettu Palmenian laatima luonnos Opettajien täydennyskoulutuksen linjaus Helsingin yliopiston strategiassa.

7.5.2008

3. Helsingin yliopiston strategian ja opetuksen ja opintojen kehittämisohjelman 2010-2012 päivitys

Taustatietona todettiin, että keskushallintoon, opintoasiain-toimikuntaan, on toimitettu tiedoksi neuvottelukunnan edellisen kokouksen muistion strategiakohta. Jatkettiin keskustelua monikulttuurisuus ja täydennyskoulutus teemoista.

Monikulttuurisuus

Monikulttuurisuusteemaan sisältyy tieto vieraista kielistä, kielitaito, maahanmuuttajan näkökulma ja se, että on tilanteita jolloin valtaväestö joutuu toimimaan itselle vieraalla kielellä. Miten opettaa itselle vieraalla kielellä? Monikielisyyden ja kielitaidottomuuden huomioiminen on osa monikulttuurisuutta. Asenteellinen koulutus yksistään ei riitä. Pidettiin tärkeänä, että Helsingin yliopisto ottaa erityisen vastuun vieraiden kulttuurien tuntemuksen koulutuksesta, ja että tämä näkyisi yliopiston strategiassa. Toteuttamismuotona valtakunnallista saavutettavuutta ajatellen erityisen arvokkaaksi nähtiin verkkoperusteiset kurssit.

Todettiin, että soveltavan kasvatustieteen laitoksella on monikulttuurisuuskasvatuksen laajan ja suppean ohjelman valinnan mahdollisuus tarjolla. Tarkoituksena on, että syksyllä 2008 aloittavista luokanopettajakoulutusohjelman opiskelijoista 20 opiskelijaa suuntautuu monikulttuurisuuteen. Ohjelman formaatti on ilmiökeskeinen orientaatio. Laajaa ja suppeaa sivuainekokonaisuutta rakennetaan muiden laitosten kanssa. Lastentarhanopettajille tullaan tarjoamaan monikulttuurisuusopintoja vuodesta 2009 alkaen.

Täydennyskoulutuksen näkökulmaksi monikulttuurisuuteen nähtiin kulttuurien välinen vuorovaikutus erityisesti vähemmistö-vähemmistö ryhmien ja valta- ja vähemmistöryhmien välillä. Tämän lisäksi kielitaito; suomen kielen, suomi toisena kielenä ja selkokielen täydennyskoulutus.

Monikulttuurisuusteema yhdistää perus- ja täydennyskoulutus-opintoja. Opettaja tarvitsee tietoa eri kulttuureista, perheistä ja heidän taustoistaan. Kouluissa tarvitaan myös opettajia, jotka ovat itse maahanmuuttajataustaisia. Tosin maahanmuuttajataustaisten suomen kielen taitojen riittämättömyys on opinnoissa eteen tullut haaste. Koska elämme monikulttuurisuuden keskellä, kaikilla opettajilla on oltava perustietämys monikulttuurisuusteemoista.

Soveltavan kasvatustieteen laitos
Käyttätymistieteellinen tiedekunta

PL 9 (Siltavuorenpenger 20 R), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelin (09) 1911, faksi (09) 191 29611, <http://www.helsinki.fi/sokla/>

Institutionen för tillämpad pedagogik
Beteendevetenskapliga fakulteten

PB 9 (Siltavuorenpenger 20 R), FI-00014 Helsingfors universitet
Telefon +358 9 1911, fax +358 9 191 26911, <http://www.helsinki.fi/sokla/svenska/index.htm>

Department of Applied Sciences of Education
Faculty of Behavioural Sciences

P.O. Box 9 (Siltavuorenpenger 20 R), FI-00014 University of Helsinki
Telephone +358 9 1911, fax +358 9 191 29611, <http://www.helsinki.fi/sokla/english/index.htm>

7.5.2008

Pyydettiin johtaja Juhani Hytöstä ja rehtori Markku Pyysiäistä laatimaan strategiatyyppinen tiivistelmä monikulttuurisuusteemasta jatkotyöskentelyä varten.

Täydennyskoulutus

Nivelvaihe

Käytiin keskustelua varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen nivelvaiheista ja niiden huomioimisesta. Toivottiin, että kasvu ja oppiminen nähtäisiin jatkumona. Keskeisen tiedon siirtämistä nivelvaiheissa ei lainsäädäntömme tue, mutta miten opettajankoulutus voisi ottaa jatkumon huomioon? Oppimisvaikeudet voidaan havaita jo varhaisessa vaiheessa.

Esi- ja alkuopetuksen sivuainemahdollisuus on pidempään ollut opettajankoulutuksen suosituimpia sivuaineita. Sivuaine sisältää myös praktikumiosuuden. Teema on ollut mukana myös täydennyskoulutuksessa. Todettiin, että ala- ja yläasteen nivelvaiheen rajojen poistaminen on haasteellisempaa. Monialaiset opinnot ovat olemassa, mutta kaksisuuntaista väylää ei vielä ole saavutettu niin että sekä luokanopettajat että aineenopettajat voisivat tasapuolisesti hyötyä monialaisista opinnoista. Ongelmaksi koettiin henkilöstöresurssin vähäisyys. Ratkaisuna voidaan pohtia esimerkiksi normaalikoulujen määräaikaisten virkojen käyttöä. Monialaisten opintojen puute koettiin koskevan myös aineenopettajan mahdollisuutta koulututtautua erityisopettajaksi. Päteviä yläasteen erityisluokanopettajia on vaikea saada.

Elinkaariajattelu

Keskustelussa tuotiin esille, että vaikka opetuksen ja oppimisen elinkaariajattelu on vahvasti esillä, liittyy teemaan myös keskeisiä kysymyksiä. Ratkaisematta on, miten perus- ja täydennyskoulutus liittyvät toisiinsa. Miten täydennyskoulutus saadaan aidosti toimimaan? Kuka täydennyskoulutuksen maksaa? Miten laajennetaan kelpoisuutta? Miten täydennyskoulutus hoidetaan organisatorisesti?

Esitettiin, että täydennyskoulutusta järjestettäisiin modulimuotoisesti. Tavoitteena olisi pysyvä tarjonta, joka palvelee eri opetusalan tarpeita, ja jolle on aiempaa helpompi osoittaa rahallista tukea. Moduulit olisivat toistuvia, nimettyjä ja niiden laajuus olisi määritelty. Esimerkkeinä eri kulttuureihin, uskontoihin, kieliin liittyvät moduulit.

7.5.2008

Ehdotettiin pääkaupunkiseudulle perus- ja täydennyskoulutuksen integroivaa pilottia, joka huomioisi opettajan uran eri vaiheet, ja joista olisi yhteys jatko-opintoihin, jolloin tutkimuksellinen ote perus-opintoihin tulisi hyödynnettyä.

Johtaja Kauko Hämäläinen totesi, että Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunta oli luovuttanut täydennyskoulutukseen liittyvän lausunnon Opetusministeriölle 6.5.2008. Hämäläinen lupasi toimittaa paperin jakoon neuvottelukunnan jäsenille perjantaina 9.5.2008.

Induktiokoulutus eli mentorointi

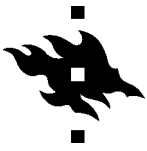
Jatkettiin keskustelua siitä, mitä opettajaksi valmistuneille tapahtuu ensimmäisten työvuosien aikana, mitä induktiokoulutus on tai voisi olla. Induktiokoulutus voi toteutua oman koulun sisällä tai koulun ulkopuolella. Se voi olla vertaisryhmäpohjalta, virtuaalimallin, perinteisen elvyttävän mallin tai syklisen modulimallin mukaan toteutettua mentorointia. EU-komission julkaisema paperi induktiokoulutuksesta ei sido jäsenmaita, mutta esitettiin, että induktiokoulutusta voisi lähteä pilotoimaan ja kokeilemaan kuntien kanssa yhteistyössä.

Muistutettiin, että kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä on huomioitava kuntien täydennyskoulutuksen kilpailutusvelvoite. Kokemusta on myös siitä, että opettajat eivät ole motivoituneita maksamaan täydennyskoulutuksesta. Toivottiin, että raha valtiolta kunnille kanavoituisi täydennyskoulutuksen kautta.

Keskeistä strategiapäivityksestä

Vararehtori Hannele Niemi kertoi, että yliopiston päästrategiassa on tällä hetkellä työstettynä neljä pääaluetta, jotka ovat opetuksen ja oppimisen elinkaari, yliopisto-opettajuus, laatuteema ja opettaja-opiskelijasuhteluvun parantaminen.

Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan työn kannalta johtavana ajatuksena pidetään elinkaariajattelua ja linjakasta perus- ja täydennyskoulutuksen huomiointia. Tietyt osiot tarjotaan peruskoulutuksessa ja tietyt kanavoidaan täydennyskoulutukseen. Modulimalli sopii niin perus- kuin täydennyskoulutukseen ja monikulttuurisuuden sekä nivelvaiheiden huomioimiseen. Perusopetuksen tutkintovaatimukset muuttuvat, jolloin täydennyskoulutuksen moduliinkin tulee sisältää uudistumismalli.

7.5.2008

Sovittiin, että perus- ja täydennyskoulutusteemat integroidaan Juhani Hytösen ja Palmenian, Kauko Hämäläisen yhteistyön avulla.

Strategia-aikataulusta

Yliopiston päästrategia on konsistorin käsittelyssä kesäkuussa. Kesän aikana kehittämispäällikkö Päivi Pakkanen työstää opintojen ja opetuksen kehittämisohjelman tekstiä, johon neuvottelukunta toimittaa oman osuutensa.

Opintoasiaintoimikunta kokoontuu seuraavan kerran 26.5.2008. Sovittiin, että Kauko Hämäläisen täydennyskoulutuksen edelleen työstetty teksti ja Juhani Hytösen sekä Markku Pyysiäisen laatima monikulttuurisuusaiheinen teksti toimitetaan koordinaattori Kaarina Winterin kautta Päivi Pakkaselle. Strategiatekstit lähetetään koordinaattorille perjantaihin 16.5 mennessä.

Tiedekuntien sitoutuminen kehittämisohjelmaan nähdään tärkeäksi. Tulee pitää huolta, että asiapaperi tulee noteeratuksi tiedekunnissa. Tiedekuntien tulee tietää myös modulimallisesta täydennyskoulutus-suunnitelmasta. Aineenopettajakoulutuksen yhteistyöryhmän puheenjohtaja Markku Pyysiäinen kertoi, että asia voidaan ottaa esille aineenopettajakoulutuksen yhteistyöryhmän kokouksessa 19.5.2008, jonne tiedekuntien edustajat ovat kutsutut.

4. Muut asiat

Todettiin, että neuvottelukunnan alaisten foorumien suunnittelutyö etenee. Asiasta pidetään koordinaattori Kaarina Winterin ja Espoon opetustoimen yhteinen kokous 3.6.2008.

Seuraava neuvottelukunnan kokous pidetään perjantaina 3.10.2008 kello 14.00 – 16.00.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen kello 16.00.

Kaarina Winter
sihteeri

JAKELU

Opettajankoulutuksen neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet
Työryhmien puheenjohtajat

Soveltavan kasvatustieteen laitos
Käyttätymistieteellinen tiedekunta

PL 9 (Siltavuorenpenger 20 R), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelin (09) 1911, faksi (09) 191 29611, <http://www.helsinki.fi/sokla/>

Institutionen för tillämpad pedagogik
Beteendevetenskapliga fakulteten

PB 9 (Siltavuorenpenger 20 R), FI-00014 Helsingfors universitet
Telefon +358 9 1911, fax +358 9 191 26911, <http://www.helsinki.fi/sokla/svenska/index.htm>

Department of Applied Sciences of Education
Faculty of Behavioural Sciences

P.O. Box 9 (Siltavuorenpenger 20 R), FI-00014 University of Helsinki
Telephone +358 9 1911, fax +358 9 191 29611, <http://www.helsinki.fi/sokla/english/index.htm>